Wij Gustaff Adolph, medh Gudz nådhe, Sweriges Göthes ...

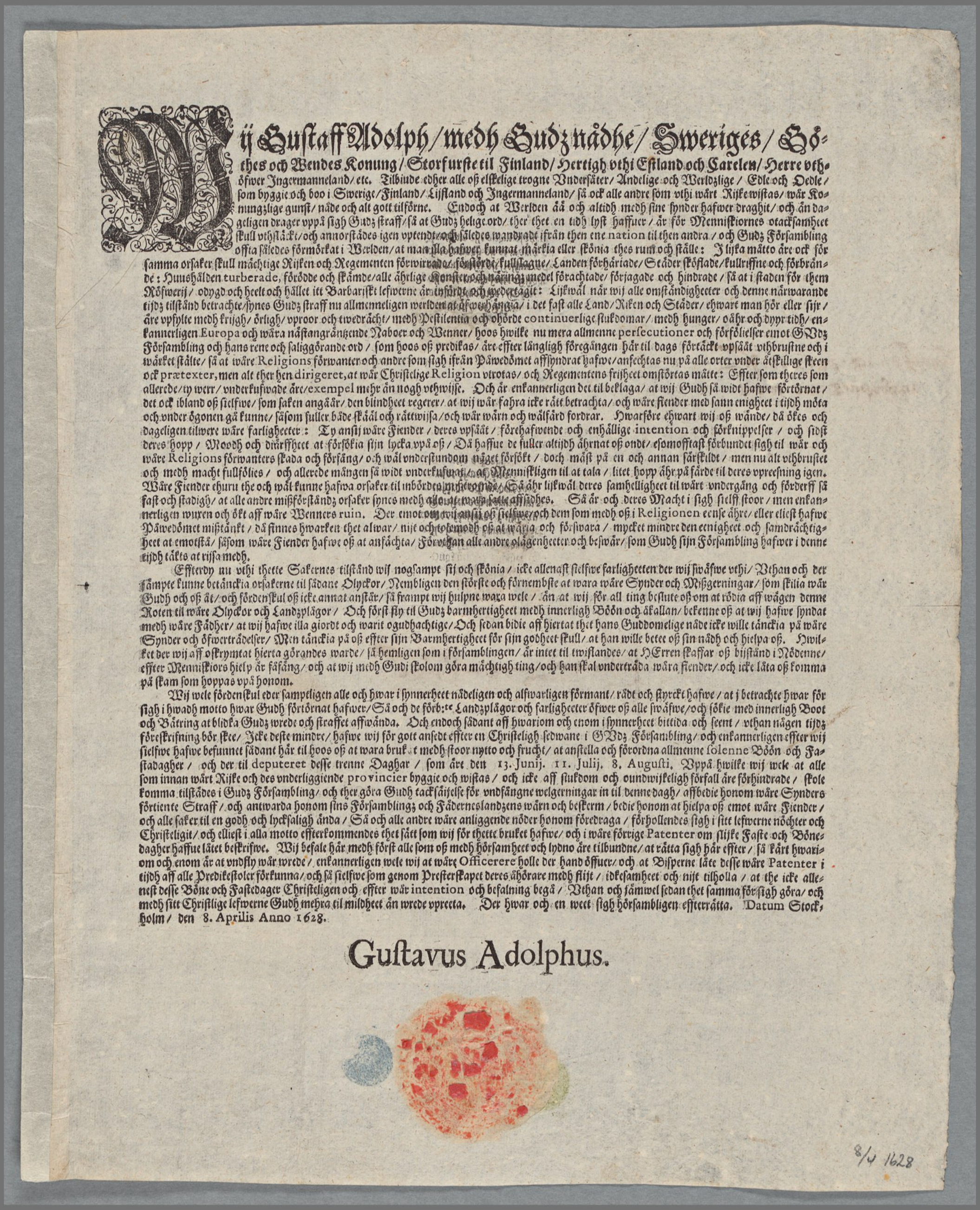
Wij Gustaff Adolph/ medh Gudz nådhe/ Sweriges/ Göthes och Wendes Konung/ Storfurste til Finland/ Hertigh uthi Estland och Carelen/ Herre uthöfwer Ingermanneland/ etc. Tilbiude edher alle oss elskelige trogne Undersåter/ Andelige och Werldzlige / Edle och Oedle / som byggie och boo i Swerige/ Finland/ Lifland och Ingermanneland/ så ock alle andre som uthi wårt Rijke wistas/ wår Konungzlige gunst/ nåde och alt gott tilförne. Endoch at Werlden åå och altidh medh sine synder hafwer draghit/ och än dageligen drager uppå sigh Gudz straff/ så at Gudz helige ord/ ther thet en tidh lyst haffuer / är för Menniskiornes otacksamheet skull uthsläckt/ och annorstädes igen uptendt/ och således wandradt ifrån then ene nation til then andra / och Gudz Församling offta således förmörkat i Werlden/ at man illa hafwer kunnat märkia eller skönia thes rum och ställe: I lijka måtto äre ock för samma orsaker skull mächtige Rijken och Regementen förwirrade/ förstörde/ kullslagne/ Landen förhäriade/ Städer sköflade/ kullriffne och förbrände: Huushålden turberade, förödde och skämde/ alle åhrlige Konster och näringz medel förachtade/ förjagade och hindrade / så at i staden för them Röfwerij / odygd och heelt och hållet itt Barbariskt lefwerne är infördt och wedertagit: Lijkwäl när wij alle omständigheeter och denne närwarande tijdz tilstånd betrachte/ synes Gudz straff nu allmenneligen werlden at öfwerhängia/ i det fast alle Land/ Riken och Städer/ ehwart man hör eller sijr/ äre upfylte medh krijgh/ örligh/ uproor och twedrächt/ medh Pestilentia och ohörde continuerlige sjukdomar/ medh hunger/ oåhr och dyyr tidh/ enkannerligen Europa och wåra nästangräntzende Naboer och Wenner/ hoos hwilke nu mera allmenne persecutioner och förföljelser emot GUdz Församling och hans rene och saliggörande ord / som hoos oss predikas/ äre effter långligh föregången här til dags förtäckt upsååt uthbrustne och i wärket stälte/ så at wåre Religions förwanter och andre som sigh ifrån Påwedömet affsyndrat hafwe/ anfechtas nu på alle orter under åtskillige skeen ock prætexter, men alt ther hen dirigeret, at wår Christelige Religion utrotas/ och Regementens frijheet omstörtas måtte: Effter som theres som allerede/ ty werr/ underkufwade äre/ exempel mehr än nogh uthwijse. Och är enkannerligen det til beklaga/ at wij Gudh så widt hafwe förtörnat/ det ock ibland oss sielfwe/ som saken angåår/ den blindheet regerer/ at wij wår fahra icke rätt betrachta/ och wåre fiender med sann enigheet i tijdh möta och under ögonen gå kunne/ såsom fuller både skäål och rättwijsa/ och wår wärn och wälfärd fordrar. Hwarföre ehwart wij oss wände/ då ökes och dageligen tilwere wåre farligheeter: Ty ansij wåre Fiender / deres upsååt / förehafwende och enhällige intention och förknippelser / och sidst deres hopp / Moodh och dirffheet at försökia sijn lycka uppå oss / Då haffue de fuller altijdh åhrnat oss ondt/ esomofftast förbundet sigh til wår och wåre Religions förwanters skada och förfång/ och wäl understundom något försökt / doch måst på en och annan särskildt / men nu alt uthbrustet och medh macht fullföljes / och allerede mången så widt underkufwat/ at Menniskligen til at tala / litet hopp åhr på färde til deres upreesning igen. Wåre Fiender ehuru the och wäl kunne hafwa orsaker til inbördes missförstånd/ Så åhr lijkwäl deres samhellighet til wårt undergång och förderff så fast och stadigh/ at alle andre missförståndz orsaker synes medh alle at wara satte affsijdhes. Så är och deres Macht i sigh sielff stoor / men enkannerligen wuxen och ökt aff wåre Wenners ruin. Der emot om wij ansij oss sielfwe/ och dem som medh oss i Religionen eense åhre/ eller eliest hafwe Påwedömet misstänkt / då finnes hwarken thet alwar/ nijt och tosemodh oss at wärja och försware / mycket mindre den eenigheet och samdrächtigheet at emotstå/ såsom wåre Fiender hafwe oss at anfächta/ Förutan alle andre olägenheeter och beswär/ som Gudh sijn Församling hafwer i denne tijdh täkts at rijsa medh.

Effterdy nu uthi thette Sakernes tilstånd wij nogsampt sij och skönia / icke allenast sielfwe farligheeten der wij swäfwe uthi/ Uthan och der sämpte kunne betänckia orsakerne til sådane Olyckor/ Nembligen den största och förnembste at wara wåre Synder och Missgerningar/ som skilia wår Gudh och oss åt/ och förden skul oss icke annat anstår/ så frampt wij hulpne wara wele / än at wij för all ting besluta oss om at rödia aff wägen denne Roten til wåre Olyckor och Landzplågor / Och först fly til Gudz barmhertigheet medh innerligh Böön och åkallan/ bekenne oss at wij hafwe syndat medh wåre Fädher/ at wij hafwe illa giordt och warit ogudhachtige/ Och sedan bidie aff hiertat thet hans Guddomelige nåde icke wille tänckia på wåre Synder och öfwerträdelser/ Men tänckia på oss effter sijn Barmhertigheet för sijn godheet skull/ at han wille betee oss sin nådh och hielpa oss. Hwilket der wij aff oskrymtat hierta görandes warde/ så hemligen som i församblingen/ är intet til twiflandes/ at HErren skaffar oss bijstånd i Nödenne/ effter Menniskiors hielp är fåfäng/ och at wij medh Gudi skolom göra mächtigh ting/ och han skal underträda wåra fiender/ och icke låta oss komma på skam som hoppas uppå honom.

Wij wele förden skul eder sampteligen alle och hwar i synnerheet nådeligen och alfwarligen förmant/ rådt och styrckt hafwe / at j betrachte hwar för sigh i hwadh motto hwar Gudh förtörnat hafwer/ Så och de förb:te Landzplågor och farligheeter öfwer oss alle swäfwe/ och sökie med innerligh Boot och Bätring at blidka Gudz wrede och straffet affwända. Och endoch sådant aff hwariom och enom i synnerheet bittida och seent / uthan någen tijdz föreskrifning bör skee/ Icke deste mindre/ hafwe wij för gott ansedt effter en Christeligh sedwane i GUdz Försambling/ och enkannerligen effter wij sielfwe hafwe befunnet sådant här til hoos oss at wara bruket medh stoor nytto och frucht/ at anstella och förordna allmenne solenne Böön och Fastadagher / och der til deputeret desse trenne Daghar / som äre den 13. Junij. 11. Julij. 8. Augusti. Uppå hwilke wij wele at alle som innan wårt Rijke och des underliggiende provincier byggie och wistas / och icke aff sjukdom och oundwijkeligh förfall äre förhindrade / skole komma tilstädes i Gudz Försambling/ och ther göra Gudh tacksäijelse för undfångne welgerningar in til denne dagh/ affbedie honom wåre Synders förtiente Straff / och antwarda honom sins Församblingz och Fäderneslandzens wärn och beskerm / bedie honom at hielpa oss emot wåre Fiender / och alle saker til en godh och lycksaligh ända / Så och alle andre wåre anliggende nöder honom föredraga / förhollendes sigh i sitt lefwerne nöchter och Christeligit/ och elliest i alla motto efterkommendes thet sätt som wij för thette bruket hafwe/ och i wåre förrige Patenter om slijke Faste och Bönedagher haffue låtet beskrifwe. Wij befale här medh först alle som oss medh hörsamheet och lydno äre tilbundne/ at rätta sigh här effter / så kårt hwariom och enom är at undfly wår wrede / enkannerligen wele wij at wåre Officerere holle der hand öffuer/ och at Bisperne låte desse wåre Patenter i tijdh aff alle Predikestoler förkunna/ och så sielfwe som genom Presterskapet deres åhörare medh flijt / idkesamheet och nijt tilholla / at the icke allenest desse Böne och Fastedager Christeligen och effter wår intention och befalning begå / Uthan och sämwel sedan thet samma för sigh göra/ och medh sitt Christlige lefwerne Gudh mehra til mildheet än wrede upreeta. Der hwar och en weet sigh hörsambligen effterrätta. Datum Stockholm/ den 8. Aprilis Anno 1628.

Gustavus Adolphus.

8/4 1628

SOT // Utbrutna ligg. fol. extra stort format / Kungl. förordningar

Tillkomstår 1628
Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

Wij Gustaff Adolph / medh Gudz nådhe / Sweriges / Göthes och Wendes Konung / Storfurste til Finland / Hertigh vthi Estland och Carelen / Herre vthöfwer Ingermanneland / etc. Tilbiude edher alle oß elskelige trogne Vndersåter / Andelige och Werldzlige / Edle och Oedle / som byggie och boo i Swerige / Finland / Lifland och Ingermanneland / så ock alle andre som vthi wårt Rijke wistas / wår Konungzlige gunst / nåde och alt gott tilförne. Endoch at Werlden åå och altidh medh sine synder hafwer draghit / och än dageligen drager vppå sigh Gudz straff / så at Gudz helige ord / ther thet en tidh lyst haffuer / är för Menniskiornes otacksamheet skull vthsläckt / och annorstädes igen vptendt / och således wandradt ifrån then ene nation til then andra / och Gudz Försambling offta således förmörkat i Werlden / at man illa hafwer kunnat märkia eller skönia thes rum och ställe: J lijka måtto äre ock för samma orsaker skull mächtige Rijken och Regementen förwirrade / förstörde / kullslagne / Landen förhäriade / Städer sköflade / kullrifne och förbrände: Huushålden turberade, förödde och skämde / alle åhrlige Konster och näringz medel förachtade / förjagade och hindrade / så at i staden för them Röfwerij / odygd och heelt och hållet itt Barbariskt lefwerne är infördt och wedertagit: Lijkwäl när wij alle omständigheeter och denne närwarande tijdz tilstånd betrachte / synes Gudz straff nu allmenneligen werlden at öfwerhängia / i det fast alle Land / Riken och Städer / ehwart man hör eller sijr / äre vpfylte medh krijgh / örligh / vproor och twedrächt / medh Pestilentia och ohörde continuerlige siukdomar / medh hunger / oåhr och dyyr tidh / enkannerligen Europa och wåra nästangräntzende Naboer och Wenner / hoos hwilke nu mera allmenne persecutioner och förföljelser emot GVdz Försambling och hans rene och saliggörande ord / som hoos oß predikas / äre effter långligh föregången här til dags förtäckt vpsååt vthbrustne och i wärket stälte / så at wåre Religions förwanter och andre som sigh ifrån Påwedömet affsyndrat hafwe / anfechtas nu på alle orter vnder åtskillige skeen ock prætexter, men alt ther hen dirigeret, at wår Christelige Religion vtrotas / och Regementens frijheet omstörtas måtte: Effter som theres som allerede / ty werr / vnderkufwade äre / exempel mehr än nogh vthwijse. Och är enkannerligen det til beklaga / at wij Gudh så widt hafwe förtörnat / det ock ibland oß sielfwe / som saken angåår / den blindheet regerer / at wij wår fahra icke rätt betrachta / och wåre fiender med sann enigheet i tijdh möta och vnder ögonen gå kunne / såsom fuller både skääl och rättwijsa / och wår wärn och wälfärd fordrar. Hwarföre ehwart wij oß wände / då ökes och dageligen tilwexe wåre farligheeter: Ty ansij wåre Fiender / deres vpsååt / förehafwende och enhällige intention och förknippelser / och sidst deres hopp / Moodh och dierffheet at försökia sijn lycka vpå oß / Då haffue de fuller altijdh åhrnat oß ondt / esomofftast förbundet sigh til wår och wåre Religions förwanters skada och förfång / och wäl vnderstundom något försökt / doch mäst på en och annan särskildt / men nu alt vthbrustet och medh macht fullföljes / och allerede mången så widt vnderkufwat / at Menniskligen til at tala / litet hopp åhr på färde til deres vpreesning igen. Wåre Fiender ehuru the och wäl kunne hafwa orsaker til inbördes mißtroende / Så åhr lijkwäl deres samhelligheet til wårt vndergång och förderff så fast och stadigh / at alle andre mißförståndz orsaker synes medh allom at wara satte affsijdhes. Så är och deres Macht i sigh sielff stoor / men enkannerligen wuxen och ökt aff wåre Wenners ruin. Der emot om wij ansij oß sielfwe / och dem som medh oß i Religionen eense åhre / eller eliest hafwe Påwedömet mißtänkt / då finnes hwarken thet alwar / nijt och tolemodh oß at wäria och förswara / mycket mindre den eenigheet och samdrächtigheet at emotstå / såsom wåre Fiender hafwe oß at anfächta / Förvthan alle andre olägenheeter och beswär / som Gudh sijn Försambling hafwer i denne tijdh täkts at rijsa medh.

Effterdy nu vthi thette Sakernes tilstånd wij nogsampt sij och skönia / icke allenast sielfwe farligheeten der wij swäfwe vthi / Vthan och der sampte kunne betänckia orsakerne til sådane Olyckor / Nembligen den största och förnembste at wara wåre Synder och Mißgerningar / som skilia wår Gudh och oß åt / och fördenskul oß icke annat anstår / så frampt wij hulpne wara wele / än at wij för all ting beslute oß om at rödia aff wägen denne Roten til wåre Olyckor och Landzplågor / Och först fly til Gudz barmhertigheet medh innerligh Böön och åkallan / bekenne oß at wij hafwe syndat medh wåre Fädher / at wij hafwe illa giordt och warit ogudhachtige / Och sedan bidie aff hiertat thet hans Guddomelige nåde icke wille tänckia på wåre Synder och öfwerträdelser / Men tänckia på oß effter sijn Barmhertigheet för sijn godheet skull / at han wille betee oß sin nådh och hielpa oß. Hwilket der wij aff oskrymtat hierta görandes warde / så hemligen som i församblingen / är intet til twiflandes / at HErren skaffar oß bijstånd i Nödenne / effter Menniskiors hielp är fåfäng / och at wij medh Gudi skolom göra mächtigh ting / och han skal vnderträda wåra fiender / och icke låta oß komma på skam som hoppas vpå honom.

Wij wele fördenskul eder sampteligen alle och hwar i synnerheet nådeligen och alfwarligen förmant / rådt och styrckt hafwe / at j betrachte hwar för sigh i hwadh motto hwar Gudh förtörnat hafwer / Så och de förb:te Landzplågor och farligheeter öfwer oß alle swäfwe / och sökie med innerligh Boot och Bätring at blidka Gudz wrede och straffet affwända. Och endoch sådant aff hwariom och enom i synnerheet bittida och seent / vthan någen tijdz föreskrifning bör skee / Icke deste mindre / hafwe wij för gott ansedt effter en Christeligh sedwane i GVdz Försambling / och enkannerligen effter wij sielfwe hafwe befunnet sådant här til hoos oß at wara brukat medh stoor nytto och frucht / at anstella och förordna allmenne solenne Böön och Fastadagher / och der til deputeret desse trenne Daghar / som äre den 13. Junij. 11. Julij. 8. Augusti. Vppå hwilke wij wele at alle som innan wårt Rijke och des vnderliggiende provincier byggie och wistas / och icke aff siukdom och oundwijkeligh förfall äre förhindrade / skole komma tilstädes i Gudz Försambling / och ther göra Gudh tacksäijelse för vndfångne welgerningar in til denne dagh / affbedie honom wåre Synders förtiente Straff / och antwarda honom sins Församblingz och Fäderneslandzens wärn och beskerm / bedie honom at hielpa oß emot wåre Fiender / och alle saker til en godh och lycksaligh ända / Så och alle andre wåre anliggende nöder honom föredraga / förhollendes sigh i sitt lefwerne nöchter och Christeligit / och elliest i alla motto efterkommendes thet sätt som wij för thette brukat hafwe / och i wåre förrige Patenter om slijke Faste och Bönedagher haffue låtet beskrifwe. Wij befale här medh först alle som oß medh hörsamheet och lydno äre tilbundne / at rätta sigh här effter / så kärt hwariom och enom är at vndfly wår wrede / enkannerligen wele wij at wåre Officerere holle der hand öffuer / och at Bisperne låte desse wåre Patenter i tijdh aff alle Predikestoler förkunna / och så sielfwe som genom Presterskapet deres åhörare medh flijt / idkesamheet och nijt tilholla / at the icke allenest desse Böne och Fastedager Christeligen och effter wår intention och befalning begå / Vthan och såmwel sedan thet samma för sigh göra / och medh sitt Christlige lefwerne Gudh mehra til mildheet än wrede vpreeta. Der hwar och en weet sigh hörsambligen efterrätta. Datum Stockholm / den 8. Aprilis Anno 1628.

Gustavus Adolphus.

8/4 1628

Patent D[illegible]

Patent om Bönedagerne
Anno 1628. Den 8 Aprilis.